

Liksom i L2-talarens språk – en frekvent diskursmarkör

Gunvor Nilsson

Akademien för humaniora, utbildning och samhällsvetenskap

Örebro universitet

*This article discusses discourse particles in Swedish, with a focus on advanced L2-speakers. The case study that is presented here is based on the Swedish spoken by an informant from Bosnia who has lived in Sweden for seventeen years. The analysis of his speech shows a remarkably frequent occurrence of the Swedish word **liksom**. Within ten minutes of the speech there are no fewer than twenty-nine **liksom**. It is obvious that the informant uses **liksom** as a sort of pragmatic phrase. In this study, the aim is to describe the functions and meanings of the word **liksom** and to compare the use of the word between native speakers and L2-speakers. The discourse particle **liksom** is analyzed from syntactical, semantic and pragmatic points of view. Analyses of the speech shows that the principles the informant utilizes, when he uses **liksom** are, in many ways, of the same as those we can find among L1-speakers. The difference is the frequent occurrence in L2 which may be due to that L2-speakers need more time for finding words and planning their speech.*

Nyckelord: svenska som andraspråk, avancerade L2-talare, pragmatiska uttryck, diskursmarkörer, *liksom*

1 Inledning

Temat för 2010 års VAKKI-symposium är Språk och känslor. I muntlig kommunikation kan vi med hjälp av paralingvistiska signaler framhäva ord, uttryck och fraser som vi anser betydelsefulla för att ge uttryck för känslor, tydliggöra ställningstaganden och understryka trovärdigheten i våra argument. Med röstens hjälp kan vi markera det vi lägger särskild vikt vid. Inte sällan är det med ökad röststyrka och starkare betoning som vi visar vad vi vill rikta uppmärksamheten på. Känslor, attityder och värderingar återspeglas självklart också i det ordval vi gör. Det kan till exempel röra sig om allt från kraftfulla förstärkningsord som svordomar till mer till synes betydelsefattiga uttryck som till exempel ”kan man säga”. I den språkliga – och sociala – interaktionen använder vi oss av ändamålsenliga pragmatiska markörer i syfte att signalera känslor och ståndpunkter. Som infödd talare har vi oftast ett brett register att utgå från, men för andraspråkstalaren är uttrycken inte lika givna. Mer eller mindre fasta fraser och idiomatiska uttryck är ofta svårtolkade för icke-infödda och vållar inte sällan problem i en konversation. Herlitz (2007: 152–176) belyser problemet och diskuterar kodning och avkodning

av såväl verbala som icke-verbala uttryck i kommunikation mellan personer med olika språkbakgrund och från olika kulturer.

Skenbart ganska betydelselösa uttryck som till exempel *du vet*, *alltså* och *liksom* får i språklig interaktion ofta en betydelsefull roll och kan därmed signalera hur ett yttrande ska tolkas (Nilsson 2006, 2008 & 2009). Den här typen av småord och fraser har inom språkvetenskapen benämnts som bland annat *samtalspartiklar* (Kotsinas 1994: 71–100), *diskursmarkörer* (Eriksson 1997: 170–173; Lindström 2008: 78–122) och *diskurspartiklar* (Lindström 2008: 79–99). Bruket av diskurspartiklar lyfts ofta fram i studier av ungdomars språkbruk (Kotsinas 1994; Eriksson 1997) och i synnerhet när det gäller fler- och mångspråkiga miljöer (Svensson 2009).

I en delstudie inom projektet Avancerade L2-talare¹ uppmärksammas denna typ av pragmatiska uttryck. Syftet är att belysa och problematisera bruket av pragmatiska markörer och deras interaktionella funktioner hos avancerade andraspråkstalare – samt att ställa detta i relation till gängse svensk talspråksnorm. Resultatet av den fallstudie som diskuteras i den här artikeln ställs även i relation till tidigare studier. För att betraktas som avancerad L2-talare ska man ha uppnått en nivå i svenska språket som gör att man i en vardaglig kommunikation skulle kunna klassas som nästan infödd (Hyltenstam & Abrahamsson 2001; Ekberg 2004). Övriga kriterier är att ha ett annat L1 än svenska samt att ha kommit till Sverige som vuxen och levt i en svenskspråkig miljö under en längre.

2 Material och metod

Den fallstudie som diskuteras i den här artikeln baseras på inspelat spontant tal av en medelålders informant från Bosnien som kom till Sverige i början av 90-talet och som vid inspelningstillfället bott i landet i sjutton år. Hans modersmål är bosniska/serbokroatiska. Han har också kunskaper i ryska som han läst under sin skoltid, från skolår 5 till och med gymnasiet. På frågan om hur han lärt sig svenska svarar han att han gick på

---

¹ Projektet Avancerade L2-talare presenterades av Gunvor Nilsson och Håkan Åbrink vid den sjunde Konferensen om Nordens språk som andraspråk, Bergen 9.–11. juni 2005.

sfi, svenska för invandrare, under ett par månader direkt då han kom till Sverige, men slutade utan att ha blivit godkänd eftersom han inte kände det meningsfullt med den typen av språkinläring. Istället ville han så snabbt som möjligt komma ut i arbetslivet. Eftersom han hade kockutbildning var det heller inte svårt att få arbete i Sverige, säger han, och talar om att han också fick jobb som kock både på sjukhus, äldreboenden och i skolor under sina första år i Sverige, och att han nu, sedan några år tillbaka, driver egen hotell- och restaurangrörelse.

Han framhåller också att man lär sig språk genom jobbet, det vill säga genom att träffa mycket folk och ha kontakt med människor i sin omgivning. Den bild han ger av hur han lärt sig svenska språket via kommunikation i naturliga språkinlärmiljöer och med fokus på innehåll i stället för på språklig form och grammatik är förenlig med det som inom L2-inläring ofta beskrivits genom den engelska termen "acquisition" (tillägnande), till skillnad från "learning" (inläring), en term som mer fått stå för en typ av formell undervisning fokuserad på språkets form och struktur. Den språkliga kompetens som uppnås genom input via interaktion i L2-miljö betecknas här som implicit L2-kompetens, det vill säga ett slags språklig intuition vi har när vi kan ett L2 utan att behärska och förlita oss till rådande grammatiska regler till skillnad från explicit kompetens som resulteras av formell språkundervisning (Abrahamsson 2009: 117). Huruvida uppnådda språkfärdigheter hos L2-talare kan ställas i relation till bruket av implicit respektive explicit kunskap har diskuterats i olika studier alltsedan Krashens teorier om monitormodellen i början av 1980-talet (Krashen 1981, 1982). Ett flertal av studierna refereras av DeKeyser (2003: 321–333) i artikeln "Implicit and Explicit Learning", där han även redogör för hur implicit och explicit lärande har definierats och studerats inom kognitiv psykologi och diskuterar i vilken mån dessa resultat kan överföras även till lärande av ett L2.

2.1 Inspelningsmiljö

Materialet som ligger till grund för den här undersökningen baseras på ett en och en halv timmes samtal med informanten. Som utgångspunkt för samtalet presenterar jag några frågor som jag ber honom diskutera, till exempel hur han lärt sig svenska, eventu-

ella svårigheter eller dråpligheter som har med språket att göra, liksom första mötet med Sverige samt språkbruket inom familjen. Då han tagit del av frågorna ringer han sin son som också kommer och tar del av intervjun och visar sitt intresse för ämnet. Sonen som är i tjugooårsåldern och universitetsstuderande talar här en svenska utan märkbar interferens från andra språk. Även frun, som har samma språkbakgrund som sin man, ansluter sig och engagerar sig i diskussionen. Samtalet – och inspelningen – äger rum i deras hotellmatsal där full verksamhet råder. Några matgäster hörs i bakgrunden där de dröjt sig kvar vid ett bord. Under tiden ringer också mobiltelefonen och snabba svar behöver levereras. Dessa yttre faktorer gör att vårt samtal emellanåt utsätts för kortare avbrott som till viss del återspeglas i det inspelade materialet eftersom samtalsämnet ibland behöver återanknytas efter de ofrivilliga pauserna då bandinspelningen stängts av.

2.2 Inspelat material

Det inspelade materialet som analyseras utgörs av en textmassa om drygt 1000 ord och uppgår till nära tio minuters taltid. Under den första minuten (minut 1) berättar informanten om de olika arbeten han haft sedan han kom till Sverige. Därefter (minut 2) talar han om det samhälle han bor i och varför han valt att bo just där. Han fortsätter sedan under två minuter (minut 3–4) att beskriva sfi-undervisningen, och övergår därefter att tala om hur man lär sig språk genom att läsa tidningar, se på TV och umgås med människor (minut 5). I anslutning till detta kommer han in på frågor som rör sociala system, etik och moral, vilka upptar ungefär en minuts taltid (minut 6).

Efter en återkopplande intervjufråga om språkbruket, följt av några inlägg från både sonen och frun, kommenterar han i korthet vilken typ av språkkunskaper han anser sig behöva och återkommer därefter till att diskutera betydelsen av kontakt och umgänge med andra människor samt vilken roll arbetet haft i detta sammanhang (minut 7). Ämnet intresserar i hög grad både frun och sonen som åter ger sig in i diskussionen som nu kommer att fokusera på hur de ser på sitt tillägnande av svenska språket och hur de kommit in i det nya samhället.

Informanten avslutar samtalet (minut 8–9) genom att redovisa hur språkbruket ser ut inom familjen, framhålla vikten av att underhålla sitt L1 och vara medveten om vilken roll den egna etniciteten kan ha i socialisationsprocessen.

2.2.1 Informativt berättande med värderingar

I den här undersökningen berättar informanten bland annat om hur han tillägnat sig ett nytt språk. Denna form av berättande kan liknas vid en informativ språkhandling (jfr Svensson 2009: 65 f). Här rapporterar talaren om personliga erfarenheter samtidigt som han värderar dem och ger uttryck för sina känslor. Exempel på detta kan vi se i följande nio excerpter²:

(1)	jag är glad. Jag är glad eftersom	(minut 1)
(2)	och vi gjorde rätt	(minut 2)
(3)	jag är stolt över dom	(minut 2)
(4)	och jag var tokig	(minut 3)
(5)	och man är nog tacksam liksom	(minut 4)
(6)	som jag var förbannad på sfi	(minut 5)
(7)	jag tycker det är skämmigt	(minut 6)
(8)	jag tycker att det är bra gjort	(minut 7)
(9)	det känns inte roligt	(minut 8)

I ex. (1), (3–6) och (9) talar informanten om sina känslomässiga reaktioner på olika upplevelser, medan ex. (2), (7) och (8) mer återspeglar värderingar av händelser. Talarens förhållningssätt kan också anges med olika pragmatiska markörer. Märkbart ofta återkommande här är diskursmarkören *liksom* (Lindström 2008: 78–122). Under den cirka tio minuter långa taltiden återfinns ordet *liksom* tjugonio gånger. De olika förekomsterna redovisas här i exempel (10–38).

(10)	men nu nu är alla borta <i>liksom</i> det var före 15 år sedan	(minut 1)
(11)	sen vi köpte hotellet och sen går så går <i>liksom</i>	(minut 1)
(12)	man vet aldrig <i>liksom</i> hur fungerar	(minut 2)
(13)	jag lever för familjen <i>liksom</i>	(minut 2)
(14)	men i alla fall <i>liksom</i> så är det	(minut 2)
(15)	du vet svensk byråkrati <i>liksom</i> och jag var förbannad	(minut 3)
(16)	Jag ville inte gå i skolan <i>liksom</i>	(minut 4)
(17)	Jag började direkt på hotell- och restaurangskolan <i>liksom</i>	(minut 4)
(18)	och man är nog tacksam <i>liksom</i>	(minut 4)
(19)	Inte fan att jag sitter sitter två år <i>liksom</i>	(minut 5)
(20)	läser mycket tidningar och allt <i>liksom</i>	(minut 5)
(21)	tittar på TV och allt <i>liksom</i>	(minut 5)

² Minutangivelsen inom parentes talar om var i talet, dvs. under vilken taltid, de olika exemplen dyker upp.

- (22) om man har hamnat i dåligt läget *liksom* man har problem
man är sjuk (minut 6)
- (23) att jag har lärt mina grabbar också att dom klarar sig själv
liksom (minut 6)
- (24) man kan hamna i knipa och allt men finns vägar *liksom* och (minut 6)
- (25) jag försöker lära också mina grabbar *liksom* om går bra,
går bra går inte bra ja jo (minut 6)
- (26) men man ska försöka vara ödmjuk *liksom* och jag tror (minut 6)
- (27) dom bara skoja skoja och garva med mig *liksom* när (minut 6)
- (28) jag vet att jag genom skoj och allt *liksom* jag bryr mig inte (minut 6)
- (29) om jag kan räkna två och plus två och jag kan räkna
och jag måste betala moms och skatter [ohörbart ord]
liksom behöver inte (minut 7)
- (30) jag har bilder med dom *liksom* och sen (minut 7)
- (31) och säga titta vad gjorde jag så är det *liksom* (minut 7)
- (32) varken med kommunen eller polisen eller skattemyndigheten
eller vanligt folk *liksom* (minut 8)
- (33) vi pratar aldrig bosniska när vi har främmande människa
som svenska *liksom* (minut 8)
- (34) men i försöker rätta honom *liksom* (minut 8)
- (35) han får inte absolut glömma sitt sitt språk *liksom* (minut 8)
- (36) jag kan inte hänga bosnisk flagga här jag bor i Sverige
liksom jag menar på (minut 8)
- (37) du kommer att tappa respekt mot mig *liksom* så om du (minut 9)
- (38) följa lag bosnisk lag och allt men det är hjärta *liksom* (minut 9)

3 Vilken funktion och betydelse har *liksom*?

Svenska Akademiens ordbok (SAOB L 735–738) vittnar om att ordet *liksom* har funnits i svenska språket alltsedan början av 1500-talet. Ordboken indelar betydelse-redogörelsen efter grammatisk grund och redovisar *liksom* dels som konjunktion (under I) och dels i adverbial användning (under II). Till den förstnämnda kategorin, det vill säga jämförande konjunktion, förs språkprov där innebörden av *liksom* beskrivs med exempelvis följande ”för att uttrycka något verkligt: på samma sätt som”, och med språkprovet:

När tomahawken lagts i jorden, skall jag ligga *liksom* nu på rygg. (FRÖDING Guit. 22. 1891)

Vidare påpekas att *liksom* används för att uttrycka jämförelse, det vill säga motsvarande ”i likhet med”, men också i uttryck för jämförelse med något överkligt (hypotetisk jämförelse) som i följande exempel:

Adolf och Maria befunno sig (i yrvädet) *liksom* inmurade i en graf. (RYDBERG Frib. 42. 1857)

Under kategorin adverbial användning delar SAOB in betydelsebeskrivningen i fyra olika huvudmoment där respektive betydelsefunktion för *liksom* anges. Momentbeskrivningarna kan i korthet återges enligt följande:

Moment 1: som beskriver något, som snarast är att uppfatta och beteckna som

Moment 2: som det tycks, till synes, skenbarligen

Moment 3: för att ange att ett ord eller uttryck används bildligt eller i oegentlig bemärkelse

Moment 4: för att modifiera eller mildra innebörden av ett ord eller uttryck, jfr. med nästan, på sätt och vis, så att säga. Även för att uttrycka tvekan som bottnar i förlägenhet eller anspråkslöshet, t.ex. i uttryck som ”Jag har *liksom* anlag för ...”.

I Svenska Akademiens grammatik (SAG vol. 2: 735) redovisas *liksom*, i egenskap av komparativ subjunktion. Vidare diskuteras i SAG (vol. 4: 152 ff) att *liksom* kan uppträda som fokuserande satsadverbial och även inta rollen som anföringsmarkör (SAG vol. 4: 865)³.

Studier av ungdomars talspråk (Kotsinas 1994: 84–95) visar att det är vanligt att använda *liksom* synonymt med ”så att säga” för att markera ett överdrivet eller inkorrekt ordval eller yttrande. *Liksom* kan i sådana fall även modifiera en hel sats. Likväl kan det användas för att fokusera vissa delar i satsen och på så sätt markera emfas. Inte sällan brukas *liksom* också som citatmarkör, och kan när det uppträder i slutet av en replik också ses som ett slags avgränsare med funktion att markera satslut – jämförbart med skriftens skiljetecken. Ytterligare en funktion som kan tillskrivas *liksom* uppmärksammar Svensson (2009: 171–174) och säger att ordet också kan ses som en markör för att skapa närhet och samförstånd mellan talare och lyssnare. Hon påpekar att den approximerande betydelsen hos *liksom* ger utrymme för egna tolkningar hos lyssnaren samtidigt som det signalerar en vädjan om medhåll från lyssnaren. Att många diskursmarkörer har en generell närhetsskapande funktion konstaterar också Lindström (2008: 121) och tillägger att en del av dem är mer typiska för en ungdomlig samtalsstil, däribland *liksom*.

---

³ För utförligare presentation med olika exempel och språkprov se Nilsson 2008: 192.

3.1 *Liksom* i L2-talarens produktion

En rad olika funktioner och betydelser hos *likksom* i talspråket har kunnat fastställas i tidigare studier. I exempelvis Nilsson (2008: 194) redovisas funktioner som anföringsmarkör, avgränsare, modifierare, approximerare och fokuserare. I L2-talarens tal som undersöks här finns 29 förekomster av *likksom*. För att söka svar på vad som kan ligga bakom den höga frekvensen har jag mot bakgrund av tidigare studier (Kotsinas 1994; Nilsson 2008; Svensson 2009) analyserat de olika förekomsterna utifrån funktion och betydelse. Redan en första överblick av dem visar att de till största delen har funktionen av ett slags gränsmarkör. Ofta för att markera ett satsslut i likhet med skiljetecknen i skriven text. Några tydliga exempel är:

- (10) men nu nu är alla borta *likksom* det var före 15 år sedan
- (13) jag lever för familjen *likksom*
- (16) jag ville inte gå skolan *likksom*

Utöver att fungera som avgränsare skulle i en del fall även en annan funktion parallellt kunna tillskrivas *likksom*, nämligen den som anföringsmarkör. Exempel på det har vi följande tre språkprov:

- (18) och man är nog tacksam *likksom*
- (26) men man ska försöka vara ödmjuk *likksom* och jag tror
- (35) han får inte absolut glömma sitt sitt språk *likksom*

I de tre exemplen ovan skulle *likksom* kunna bytas ut mot uttrycken ”tror jag”, ”tycker jag” och ”anser jag”.

En funktion av annan art har *likksom* i exempel (22) och (36):

- (22) om man har hamnat i dåligt läget *likksom* man har problem man är sjuk
- (36) jag kan inte hänga bosnisk flagga här jag bor i Sverige *likksom* jag menar på

Visserligen kan *likksom* i både (22) och (36) ha funktionen som modifierare för hela framförvarande sats. Man kan ju mycket väl tänka sig att talaren är osäker på sitt uttryckssätt och därför lägger till ett *likksom*, men här finns också en annan variant. *Likksom* kan fungera som en länk till den förklaring som sedan kommer, dvs. ”...man har problem, man är sjuk”; ”jag menar på”. Betydelsen hos *likksom* är då jämförbar med

uttrycken ”till exempel” och ”det vill säga” och funktionen är närmast att betrakta som specificerande.

Två typer av funktioner skulle också kunna tillskrivas *liksom* i exempel (15), dels en approximerande och dels en samförstånds- och närhetsskapande.

(15) du vet svensk byråkrati *liksom* och jag var förbannad

Talaren inleder med att säga ”du vet”, ett uttryck för samförstånd som förstärks ytterligare i och med det *liksom* som läggs in efter ”svensk byråkrati” och som här kan sägas fungera som ett slags närhetsskapande.

4 Sammanfattande diskussion

Undersökningen visar att *liksom* kan tillskrivas ett flertal olika funktioner och stå för skilda betydelser. Olika tolkningsmöjligheter kan ges för ett och samma språkprov och den ena behöver inte utesluta den andra. Kontexten visar att *liksom* ofta infogas i talet och uttrycker bland annat viss emfas, fokuserar det viktiga liksom det markerar att talaren reserverar sig för att uttrycket inte är korrekt. Analysen av L2-talet tyder däremot inte på att informanten gör ett aktivt val av just ordet *liksom* då han väljer anföringsmarkör, söker uttryck för att ge emfas och fokusera eller specificera något. Något som talar för detta är att talet i stort inte påvisar något alternativt bruk av andra diskursmarkörer. Vad som kunnat noteras är två förekomster av det samförstånds- och närhetsmarkerande *du vet* (39), (40) och en av variantformen *vet du* (41):

(39)	men <i>du vet</i> tonåringar och allt och vi gjorde rätt	(minut 2)
(40)	du får inte göra det du måste gå <i>du vet</i> svensk byråkrati liksom	(minut 3)
(41)	nej jag klarar inte <i>vet du</i>	(minut 6)

Därtill finns på tre ställen, ex. (42), (43), (44) uttrycket *så är det* vars funktion kan beskrivas både som emfatisk och som avgränsande. I det senare fallet kan det fungera som avgränsare såväl syntaktiskt som semantiskt då det också kan vara en markör för att tala om att samtalsämnet avslutas:

(42)	men i alla fall liksom <i>så är det</i>	(minut 2)
(43)	jag fick aldrig papper på godkänt eller någonting annat men dom sa ”ja du kan svenska” <i>sådan är det</i>	(minut 4)
(44)	jag blir aldrig svensk och jag vill inte heller vara svensk <i>så är det</i>	(minut 8)

Den täta förekomsten av *liksom* hos L2-talaren tyder snarast på en lexikal överanvändning (jfr Kotsinas 1985: 102). *Liksom* kan mycket väl användas i målspråket på det sätt som L2-talaren gör, men skillnaden är att det återkommer så ofta i L2-talarens språk. Det flitiga bruket av *liksom* hos L2-talaren kan också ses som en strategi för att vinna tid, fylla ut pauser och komma vidare i talet, det vill säga att få flyt i sitt talande – vilket han också lyckas väl med.

Det sätt på vilket informanten tillägnat sig svenska, det vill säga genom informell inläring, visar sig ha resulterat i ett språkbruk som uppvisar ett flertal avvikelser från målspråksnormen. De flesta av dem är just sådana som är kännetecknande för interim-språket, till exempel den ovan nämnda lexikala överanvändningen. En fråga man kan ställa sig är om ett sådant språkbruk håller måttet och kan sägas vara på en sådan nivå som kan betecknas ”nästan infödd”. Vad som emellertid står klart är att informanten, även om han inte till fullo uppfyller språkkraven och kan klassas som nästan infödd, behärskar målspråket tillräckligt väl för att klara en vardaglig kommunikationssituation.

Litteratur

- Abrahamsson, Niclas (2009). *Andraspråksinläring*. Lund: Studentlitteratur.
- DeKeyser, Robert (2003). Implicit and explicit Learning. I: *The handbook of Second Language Acquisition*, 313–348. Red. Catherine J. Doughty & Michael H. Long. Packwell Publishing Ltd.
- Ekberg, Lena (2004). Grammatik och lexikon i svenska som andraspråk på nästan infödd nivå. I: *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*, 259–274. Red. Kenneth Hyltenstam & Inger Lindberg. Lund: Studentlitteratur.
- Eriksson, Mats (1997). *Ungdomars berättande. En studie i struktur och interaktion*. Skrifter utg. av Institutionen för nordiska språk vid Uppsala universitet 43.
- Herlitz, Gillis (2007). *Kulturgrammatik – hur du ökar din förmåga att umgås över gränserna*. Uppsala Publishing House.
- Hyltenstam, Kenneth & Niclas Abrahamsson (2001). Startålder och slutlig behärskning hos nästan infödda talare av svenska som andraspråk. I: *Forskning i nordiske sprog som andet- og fremmedsprog. Rapport fra konference i Reykjavik 23-25 maj 2001*, 84–110. Red. Auður Hauksdóttir m.fl. Háskóli Íslands. Reykjavik. 2002.
- Kotsinas, Ulla-Britt (1985). *Invandrare talar svenska*. Ord och stil. Språkvårdssamfundets skrifter 15. Lund: Liber.
- Kotsinas, Ulla-Britt (1994). *Ungdomsspråk*. Ord och stil. Språkvårdssamfundets skrifter 25. Uppsala: Hallgren & Fallgren.
- Krashen, Stephen (1981). *Second Language Acquisition and Second Language Learning*. Oxford: Pergamon.
- Krashen, Stephen (1982). *Principles and Practice in Second Language Acquisition*. Oxford: Pergamon.
- Lindström, Jan (2008). *Tur och ordning. Introduktion till svensk samtalsanalys*. Norstedts Akademiska förlag.

Liksom i L2-talarens språk – en frekvent diskursmarkör

- Nilsson, Gunvor (2006). Det är inte lätt, kan man säga. Om tolkning, förståelse och bruk av pragmatiska partiklar i ett andraspråksperspektiv. I: *Språkforskning på didaktisk grund*. Rapport från ASLAS:s höstsymposium, Växjö, 10–11 november 2005, 170–180. Red. Jan Einarsson m.fl. ASLA Svenska föreningen för tillämpad språkvetenskap.
- Nilsson, Gunvor (2008). Vad kan man säga, liksom? Avancerade L2-talares pragmatiska uttryck. I: *Översättningsteori, fackspråk och flerspråkighet*. VAKKI-symposium XXVIII, 187–195. Vasa: Vasa universitet.
- Nilsson, Gunvor (2009). Makten över språket – ur ett andraspråksperspektiv. I: *Språk och makt*. VAKKI-symposium XXIX, 298–307. Vasa: Vasa universitet.
- SAOB = *Ordbok över svenska språket* utgiven av Svenska Akademien. 1–. 1898–. Lund.
- SAG = *Svenska Akademiens grammatik*. (1999). Red. Ulf Teleman, Staffan Hellberg & Erik Andersson. Volym 1–4. Stockholm.
- Svensson, Gudrun (2009). *Diskurspartiklar hos ungdomar i mångspråkiga miljöer i Malmö*. Språk och litteraturcentrum. Lunds universitet. Lundastudier i nordisk språkvetenskap A 67.